

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 24CoP/55/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8118203493
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eliška Wagshalová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8118203493.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Elišky Wagshalovej a členiek senátu JUDr. Antónie Kandravej a JUDr. Ingrid Kalinákovej, v právnej veci navrhovateľky: K. Č., K.. XX.XX.XXXX, O. V. S. X, J., proti odporcovi: X. Č., K.. XX.XX.XXXX, I. O. X. B. XX, o zvýšenie výživného, o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 28Pc/12/2018-72 zo dňa 21.01.2019, takto

rozhodol:

- I. P o t v r d z u j e rozsudok vo výrokoch I., II. a IV..
- II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

I. Predmet konania

1. Podaným návrhom na začatie konania sa navrhovateľka domáhala voči odporcovi zvýšenia výživného na jej osobu z pôvodnej sumy 120,- eur na sumu 260,- eur mesačne, počnúc júnom 2018, dôvodiac zvýšením finančných nákladov, súvisiacich so štúdiom na vysokej škole.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Prešov ako súd prvej inštancie (ďalej aj ako „súd“) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.:

„I. m e n í rozsudok Okresného súdu v Prešove, sp. zn. 30P/343/2014 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 7CoP/29/2015 tak, že zvyšuje výživné zo strany odporcu na navrhovateľku zo sumy 120 Eur mesačne na sumu 160 Eur mesačne, ktoré bude odporca poukazovať k rukám navrhovateľky vždy do 15-teho v mesiaci vopred, počnúc 1.9.2018 opakovane do budúcnosti,

II. dlžné výživné za obdobie od 1.9.2018 do 31.1.2019 vo výške 200 Eur je odporca p o v i n ý zaplatiť navrhovateľke v lehote dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku,

III. v prevyšujúcej časti návrh navrhovateľky z a m i e t a,

IV. žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.“

3. Na základe vykonaného dokazovania súd zvýšil výživné zo strany odporcu, keďže u navrhovateľky sa podstatne zvýšili všetky potreby. Navrhovateľka študuje na vysokej škole v Bratislave, odporca jej nad rámec výživného neprispieva. Pri predchádzajúcej úprave výživného pred takmer piatimi rokmi bola

navrhovateľka maloletá a navštevovala strednú školu. Od septembra 2018 nastúpila na vysokú školu. Jej náklady sú vo výške 520,- eur mesačne, menovite internát 80,- eur, strava 140,- eur, cestovné 15,- eur, fitness centrum 35,- eur, jazyková škola 25,- eur, zdravotné poistenie 20,- eur, nepravidelné mesačné výdavky 100,- eur, vreckové 90,- eur (hygienické potreby, pranie, víkendy, kino), kredit 15,- eur, čo je spolu 520,- eur. Pri určovaní výšky výživného zohľadnil súd aj príjem odporcu, ktorý má vyživovaciu povinnosť voči ďalšiemu maloletému dieťaťu. Navrhovateľkou požadované výživné vo výške 260,- eur je podľa názoru súdu nad zárobkové možnosti a schopnosti odporcu. Jeho priemerný vymeriavací základ za obdobie 07/2018 - 11/2018 je vo výške 1.130,- eur, výdavky má okolo 411,- eur, pričom tieto výdavky nepovažoval súd za nadštandardné. Sumu 160,- eur považoval súd za takú, ktorú je momentálne odporca schopný prispievať na výživu navrhovateľky.

4. Súd určil výživné počnúc dňom 01.09.2018. Takto vznikol odporcovi dlh na výživnom za obdobie od 01.09.2018 do 31.01.2019 vo výške 200,- eur.

5. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.

III. Obsah odvolania navrhovateľky

6. Proti rozsudku podala odvolanie navrhovateľka namietajúc, že určená suma výživného je nepostačujúca na pomery študenta vysokej školy v Bratislave. Odporca jej mimo výživného inak neprispieva a neudržiava s ňou kontakt. V období súdneho konania príjmy odporcu klesajú, preto navrhla posudzovať jeho príjmy za dlhšie predchádzajúce obdobie. Navrhovateľka trvá na podanom návrhu zvýšenia výživného voči odporcovi na sumu 260,- eur mesačne od septembra 2018.

7. Odporca uviedol, že jeho príjem je nepostačujúci pre navrhované zvýšenie výživného. Má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči 5-ročnému dieťaťu, spláca hypotekárny úver na rodinný dom, v ktorom žije s manželkou a jej 15-ročným synom. Jeho priemerná mesačná mzda je 570,- eur, vyšší príjem v letným mesiacoch bol vyplatený formou odmien ako náhrada za pohonné hmoty a súkromné auto. Výdavky prezentované navrhovateľkou považuje za nadštandardné, je v jej možnostiach pracovať cez víkendy alebo cez prázdniny, takisto môže požiadať o sociálne alebo prospechové štipendium.

8. Navrhovateľka v rámci odvolacej repliky uviedla, že práca počas víkendov nie jej z časového hľadiska možná, keďže pracuje na študentských filmoch, pri ktorých je potrebné zúčastniť sa nakrúcania. Je pravdepodobné, že počas nasledujúcich dvoch rokov bude musieť bývať v podnájme, keďže sa chystá rekonštrukcia internátov a postačovať jej nebude ani požadované suma výživného vo výške 260,- eur.

9. Odporca v predloženej duplike zotrval na svojich tvrdeniach o príjmovej neschopnosti prispievať na výživu navrhovateľke v žiadanej sume 260,- eur.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „odvolací súd“) v rámci kompetencií vyplývajúcich z ust. § 2 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilný mimosporový poriadok (ďalej len „CMP“) v spojení s ust. § 34 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj ako „CSP“) preskúmal napadnuté rozhodnutie podľa zásad uvedených v § 62 a nasl. CMP, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a contrario a zistil, že odvolanie navrhovateľky nie je dôvodné.

11. Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. zákona o rodine (ďalej len „zákon o rodine“), pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

12. Podľa § 78 ods. 1 zákona o rodine, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

13. Podľa § 78 ods. 3 zákona o rodine, pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

14. Pre rozhodnutie o návrhu na zmenu vyživovacej povinnosti určenej predchádzajúcim právoplatným rozhodnutím súdu je potrebné mať na zreteli ust. § 230 CSP i ust. § 78 ods. 1 zákona o rodine. CSP v uvedenom ustanovení určuje, že len čo sa vo veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednať znova (prekážka *res iudicata* - veci rozhodnutej). CMP však počíta s prípadmi, keď nie je objektívne možné túto zásadu dodržať, konkrétne ust. § 121 CMP, ktoré umožňuje zmenu rozsudku o výživnom, ak sa zmenili pomery. Za zmenu pomerov možno považovať okolnosti, ktoré sú rozhodujúce pre výšku a ďalšie trvanie rozsahu vyživovacej povinnosti (zásada „*rebus sic stantibus*“).

15. Pri rozhodovaní o zmene výživného na účely zisťovania pomerov je potrebné porovnať okolnosti v čase vydania predchádzajúceho rozhodnutia s okolnosťami v čase nového rozhodnutia, pričom predpokladom takejto zmeny je výrazná a trvalá zmena pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča. Takouto zmenou môže byť podstatne vyšší vek dieťaťa a s tým spojený nárast nevyhnutných nákladov, trvalá zmena zdravotného stavu, nástup dieťaťa do školy vyššieho stupňa, podstatné zvýšenie či zníženie pravidelného príjmu jedného z rodičov.

16. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku.

17. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti na mal. dieťa sú rozhodujúce reálne zárobkové možnosti a schopnosti každého z rodičov, ktoré sú dané nielen ich subjektívnymi vlastnosťami (fyzickou zdatnosťou, pracovnými skúsenosťami, vzdelaním a pod.), ale aj okolnosťami objektívneho charakteru (existenciou pracovných príležitostí), primeraných daným schopnostiam, resp. vlastnostiam rodičov.

18. Výživné má zabezpečiť také materiálne podmienky pre telesný a duševný vývoj dieťaťa, v akých by sa dieťa nachádzalo, keby žilo v harmonickej spoločnej domácnosti svojich rodičov. Výživné pre mal. dieťa má pritom prednosť pred inými výdavkami rodičov, a o toto právo nemôže byť ukraované.

19. Z obsahu súdneho spisu je zrejmé, že na strane účastníkov konania došlo k takej zmene pomerov, ktorá odôvodňuje zvýšenie výživného, čomu v konečnom dôsledku zodpovedá aj výroková časť napadnutého rozhodnutia. Podaným odvolaním navrhovateľka prejavila subjektívnu nespokojnosť s výškou zvýšeného výživného, ktoré nezodpovedá jej odôvodneným potrebám študenta vysokej školy v Bratislave. Navrhovateľka deklarovala mesačné výdavky v celkovej sume 520,- eur, na úhrade ktorých by sa mal pomerne podieľať odporca.

20. V nadväznosti na rozhodnutie súdu prvej inštancie, odvolací súd pripomína, že posledná úprava výživného bola vykonaná rozsudkom Okresného súdu Prešov č. k. 30P/343/2014-31 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7CoP/29/2015. Uplynuli 4 roky, toho času ešte maloletá Natália nastúpila na vysokoškolské štúdium mimo mieste svojho bydliska. Prirodzene jej stúpili výdavky na internátne ubytovanie, cestovné, poplatky spojené so štúdiom. V rámci voľno-časových chvíľ sa navrhovateľka venuje fitnessu a ďalším spoločenským aktivitám, primeraným jej veku. Z uvedeného odvolací súd usudzuje objektívny nárast životných nákladov spojených s jej dospievaním a nástupom na vysokú školu, ktorý sám o sebe je dôvodom zvýšenia výživného.

21. Posúdenie konkrétnej výšky výživného sa však odvíja od ďalšej premennej, explicitne uvedenej v ust. § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), a teda možností, schopností a príjmových pomerov odporcu. Ten namieta súdom prvej inštancie zistenú výšku svojich príjmov, ich navýšenie v priebehu letných mesiacov odôvodňoval vyplácaním odmien za použitie súkromného vozidla. Odporca má ďalšiu vyživovaciu povinnosť voči 5-

ročnému synovi, spláca hypotekárny úver na rodinný dom, v ktorom žije so svojou priateľkou a jej 15-ročným synom.

22. Pre účely úplnosti a správnosti skutkových zistení, odvolací súd sa oboznamuje s mzdovým listom odporcu, ako aj jeho lustráciou v Sociálnej poisťovni. Za podklad si vzal obdobie september 2017 - november 2018, sledujúc mesiace, v ktorých otec reálne poberal mzdu. Aritmetickým priemerovaním hrubej mzdy odporcu a jej prepočtom na mzdu čistú dospel odvolací súd k výslednej sume 741,-eur, ktorá by mala byť základom pre výpočet výživného. Sledovanie dlhšieho časového obdobia umožňuje súdu reflektovať rozdielnosť príjmov odporcu v jednotlivých mesiacoch, zároveň odpovedá navrhovateľke na jej odvolaciu námietku, týkajúcu sa úmyselného konania odporcu ponížovať svoj príjem z dôvodu začatého súdneho konania.

23. Zo zistených skutočností sa odvolaciemu súdu javí súdom prvej inštancie určená suma výživného primeraná, zohľadňujúc pritom zákonnú prioritu platenia výživného pred ostatnými výdavkami povinného rodiča. Odvolací podporne zohľadnil aj rozhodovacia prax súdov Českej republiky v otázkach určovania výživného, a to vzhľadom na podobnosť právneho prostredia. Pri určovaní výšky výživného je potrebné zobrať do úvahy materiál Ministerstva spravodlivosti ČR z roku 2010 pod názvom „Doporučená výchozí rozmezí pro stanovení výše výživného za účelem sjednocení rozhodovací praxe soudů v otázkách výživného na nezaopatřené děti“ (<https://justice.cz/web/msp?clanek=opatrovnicka-agenda>), podľa ktorého vekovej kategórii oprávneného dieťaťa 18 a viac rokov zodpovedá 19 - 25 % čistého príjmu povinného rodiča.

24. Zohľadňujúc viaceré vyživovacie povinnosti odporcu, ako aj odôvodnené potreby študenta vysokej školy v Bratislave, odvolací súd zvolil medián percentuálneho rozmedzia a ustálil ho na hodnote 22%. Po vykonanom prepočte z priemerného čistého príjmu odporcu, dospel k záveru o doporučenej sume výživného vo výške 163,03 eur, čo takmer presne zodpovedá napadnutému rozhodnutiu. Navrhovateľkou požadovaná suma výživného by mohla byť pre odporcu likvidačná.

25. Za daného stavu odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok vo výrokoch I., II. a IV. ako vecne správny postupom vyplávajúcim z ust. § 387 ods. 1 CSP v spojení s ust. 2 ods. 1 CMP.

26. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd v zmysle ust. § 52 CMP, podľa ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak. Odvolací súd zároveň nevzhladol dôvod, pre ktorý by bolo spravodlivé priznať náhradu trov konania niektorému z účastníkov v zmysle ust. § 55 CMP.

27. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 CSP v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).